

**Copiii din comunitățile urbane defavorizate¹, cei mai dezavantajați de educația online
(Rezultatele anchetei în rândul beneficiarilor programului remedial estival Salvați Copiii)**

București, 03 septembrie 2021: 74% dintre elevii din programele socio-educative ale Organizației Salvați Copiii, care au nevoie de sprijin pentru a depăși decalajele acumulate în anii școlari 2019-2020 și 2020-2021, puternic afectați de pandemie, provin din comunități urbane defavorizate. În cazul a 90% dintre copii, părinții lor nu sunt în măsură să le ofere ajutor în procesul de învățare și parcurgere a lecțiilor, din cauza nivelului scăzut de educație și a situației financiare precare, arată evaluarea făcută de Organizația Salvați Copiii România, din datele furnizate de centrele de educație remedială.

Pentru a contribui la reducerea decalajului dintre copii, în perioada iulie - august, Salvați Copiii a organizat programe de sprijin pedagogic pentru peste 2.500 de copii grupați în 39 de grupe de grădiniță estivală și 71 de grupe de educație remedială.

Cele 71 de grupe de educație remedială au inclus **peste 2.000 de copii**, dintre care:

- 74% provin din familii vulnerabile care locuiesc în mediul urban,
- 26% provin din comunități rurale.

În ceea ce privește elevii participanți la program, marea lor majoritate (76%) sunt în ciclul primar, iar 24% în ciclul gimnazial de învățământ.

De la începutul anului, Salvați Copiii a oferit servicii directe, socio-educative, unui număr de peste 5.300 de copii din comunități defavorizate din București și 18 județe.

COPIII DIN CICLUL PRIMAR, MAI AFECTAȚI DE ȘCOALA ONLINE

Lacunele educaționale și nevoile de recuperare au fost apreciate de către cadrele didactice implicate în programele Salvați Copiii ca fiind extrem de mari, mai ales **în cazul elevilor din ciclul primar**, majoritatea profesorilor estimând că educația online a condus la stagnare în achiziții sau chiar la regres.

Potrivit evaluărilor inițiale realizate de specialiștii Salvați Copiii la debutul programului estival de sprijin educațional, pentru 7 din 10 copii, autonomia în procesul de învățare era limitată sau lipsea cu

---

¹ Copiii din programele de educație estivală remedială derulate de Salvați Copiii în perioada iulie – august 2021

desăvârșire, copiii neputând să execute sarcinile școlare fără ajutorul unui adult. În ceea ce privește nivelul cunoștințelor academice, rezultatele evaluărilor inițiale au indicat că cele mai mari decalaje au fost înregistrate la matematică, domeniu în care 78% dintre copii nu atingeau un nivel corespunzător clasei absolvite, urmat de limbi străine (77%), limba română și științe (58%).

„Fiind copii de clasa pregătitoare și clasa I, efectul pandemiei a fost unul uriaș. Citit-scrisul, numerația și operațiile simple se realizează cu mare dificultate și cu rezultate bune în activitățile la clasă. Pentru învățător este un efort colosal să formeze aceste competențe în condiții de online.”
(Învățător).

Alte probleme semnalate de cadrele didactice, pentru cea mai mare parte a copiilor participanți la activitățile remediale estivale, sunt **rezultatele școlare slabe, situațiile de corigență și situația mediilor nîncheiate la finalul semestrului II.**

PRINCIPALELE CAUZE ALE REGRESELOR EDUCAȚIONALE

Lipsa posibilității părinților de a le oferi sprijin școlar suplimentar copiilor a fost principalul motiv care a determinat necesitatea intervențiilor remediale în cazul copiilor din programul de vară Salvați Copiii (pentru 90% dintre copii). Aceasta este determinată în principal de nivelul scăzut de educație al părinților. Astfel, jumătate (49%) dintre mamele copiilor cuprinși în programul remedial al Salvați Copiii au absolvit cel mult învățământul primar, iar încă un sfert (25%) cel mult gimnaziul, situația fiind similară și în ceea ce privește tații (41% având doar studii primare și 27% gimnaziale).

În strînsă legătură cu nivelul educațional al părinților, situația financiară a familiilor reprezintă un alt factor semnificativ de vulnerabilitate pentru copiii cuprinși în program. Astfel, pentru jumătate dintre familii, nivelul lunar al veniturilor pe membru de familie nu depășește 400 de lei și doar în cazul a 16% dintre familii acest nivel este de peste 600 de lei.

O altă dificultate comună a fost **accesul deficitar al copiilor la activitățile educaționale desfășurate prin intermediul tehnologiei și al internetului.**

Cu toate că au avut la dispoziție tablete cu conexiune la internet sau alte echipamente electronice puse la dispoziție de Salvați Copiii sau de autorități, problemele de conexiune la internet din unele zone, prezența la lecțiile online concomitent a mai multor frați, în aceeași cameră a locuinței, au determinat deficiențe în accesul la educația online pentru o parte consistentă a copiilor.

Impactul programului remedial desfășurat pe perioada verii și recomandări pentru autorități

Rezultatele evaluărilor realizate la finalul programului educațional implementat de Salvați Copiii pe durata verii demonstrează eficacitatea acestui tip de intervenții. Astfel, aproape jumătate (48%) dintre copiii participanți au ajuns la o autonomie deplină în învățare, iar cunoștințele acumulate au ajuns la un nivel bun și foarte bun în cazul a peste 71% dintre ei.

În ceea ce privește progresele la disciplinele școlare, la Matematică, procentul copiilor care aveau un nivel insuficient sau satisfăcător al cunoștințelor a scăzut de la 77% la intrarea în program la 56% la finalul programului, iar al celor care aveau un nivel bun și foarte bun al cunoștințelor a crescut de la 23% la 44%. La Limba Română procentul copiilor care aveau un nivel insuficient sau satisfăcător al cunoștințelor a scăzut de la 58% la intrarea în program la 29% la finalul programului, iar al celor care aveau un nivel bun și foarte bun al cunoștințelor a crescut de la 42% la 71%. La Științe, procentul copiilor care aveau inițial un nivel insuficient sau satisfăcător al cunoștințelor a scăzut de la 58% la 31% la finalul programului, iar al celor care aveau un nivel bun și foarte bun al cunoștințelor a crescut de la 42% la 69%.

Pornind de la rezultatele acestui program, Organizația Salvați Copiii supune atenției Ministerului Educației următoarele concluzii și recomandări:

1. Impactul produs de limitările școlii online asupra elevilor diferă foarte mult la nivel individual, iar cei mai vulnerabili sunt copii din familiile dezavantajate, în care nivelul de educație al părinților și/sau veniturile reduse ale familiei nu au putut compensa aceste limitări ale procesului educațional. De asemenea, pentru elevii din ciclul primar, educația online nu a reprezentat de multe ori o soluție adecvată, decalajele acumulate fiind semnificative.

Recomandăm Ministerului Educației să încurajeze și să faciliteze (în plan metodologic) o evaluare serioasă a nivelului real al cunoștințelor și abilităților fiecărui elev, la debutul anului școlar 2021-2022, urmată de implementarea unor măsuri individualizate de recuperare a pierderilor educaționale acumulate.

2. Intervențiile de educație remedială reprezintă cea mai eficientă soluție de a depăși efectele negative ale perioadei de școală online, dar și dezavantajele cu care se confruntă elevii din familii dezavantajate din punct de vedere socioeconomic.

Deși vacanța de vară ar fi reprezentat o perioadă adecvată, prea puțin valorificată de autorități pentru implementarea unor intervenții susținute de educație remedială, **este necesar ca Ministerul Educației să clarifice urgent situația programului ”Școala după școală” pentru noul an școlar și să asigure continuarea acestuia**, remediind problemele întâmpinate în implementarea programului pe durata celui de al doilea semestru al anului școlar anterior.

3. Atât în contextul generat de pandemia de Covid-19, cât și anterior acestei perioade, nevoia unei reforme curriculare a fost frecvent subliniată atât de specialiști, cât și de partenerii educaționali și societatea civilă.

În prezent, ne aflăm într-un moment în care **efectele școlii online, precum și discontinuitatea procesului de reformă curriculară (a se vedea situația elevilor care vor începe clasa a IX-a) necesită un răspuns urgent din partea autorităților din domeniul educației.**

CONTEXT SOCIAL

Potrivit ultimelor date EUROSTAT, **riscul de sărăcie sau excluziune socială** (venituri sub 60% din mediană, intensitate scăzută a muncii sau deprivare materială severă) a scăzut constant în rândul copiilor, până în 2019, dar a înregistrat o creștere în anul 2020, deși, la nivelul populației generale, tendința a fost tot descrescătoare, astfel:

- Scade în populația generală, de la 31,2% (2019) la 30,4% (2020)
- Crește în rândul copiilor, de la 35,8% la 36,3%. Este primul an din ultimii 5 în care se înregistrează o creștere a riscului de sărăcie sau excluziune socială în rândul copiilor (din 2016 până în 2019 a scăzut constant).

Deprivarea materială severă crește și ea ușor în populația generală, de la 14,5% la 15,2%, crește mai mult în rândul copiilor, de la 17,7% la 21,4% și **crește masiv în rândul copiilor mici (sub 6 ani)**, de la 16% la 22%.

Deprivarea materială în sfera alimentară (inabilitatea de a-și permite, măcar o dată la două zile, o masă cu carne, pește sau proteină echivalentă) evoluează absolut dramatic, mai ales în cazul familiilor cu copii: a crescut de la 9,1% la 11,9% în cazul familiilor formate din doi adulți și doi copii și de la 18,9% la 30% în cazul familiilor monoparentale.

Totodată, Eurostat arată că **rata de părăsire timpurie a școlii a crescut** de la 15,3% (2019) la 15,6% (2020). Este primul an, din 2015, în care România înregistrează o creștere a acestui indicator. Astfel, țara noastră s-a îndepărtat și mai mult de ținta pe care își asumase să o atingă până în anul 2020 (11.3%).

În același timp, **a scăzut rata de participare la servicii de îngrijire și educație** pentru copilăria timpurie. În cazul serviciilor cu program redus (1-29 de ore pe săptămână), scăderea este de la 63,3% la 48,4% în cazul copiilor cu vârsta între 3 și 6 ani și de la 13,1% la 6,2% în cazul copiilor sub 3 ani. În cazul serviciilor cu durată prelungită (peste 30 de ore/săptămână), scăderea este de la 11,5% la 11% în cazul copiilor între 3 și 6 ani și de la 1% la 0,6% în cazul copiilor cu vârsta sub 3 ani.

Reamintim rezultatele PISA din 2018: 41% dintre elevii români din sistemul educațional se plasează în aria analfabetismului funcțional, 46,6% au dificultăți uriașe în realizarea de calcule matematice simple, iar 43,9% nu au cunoștințele generale elementare despre societate, oameni și univers. Aceste valori s-au agravat cu certitudine în perioada pandemiei și, din acest motiv, eliminarea pierderilor și a decalajelor acumulate în anii școlari 2019-2020 și 2020-2021 reprezintă priorități naționale și trebuie să se regăsească în strategiile și politicile Ministerului Educației.

Persoană de contact: Liliana Bibac, Coordonator Programe Organizația Salvați Copiii, liliana.bibac@salvaticopiii.ro, tel. – 0741.933.599.

Despre [Organizația Salvați Copiii](#):

De 31 de ani, Salvați Copiii România construiește programe sociale, politici publice și practici solide în beneficiul copilului din România. Expertiza și complexitatea proiectelor la nivel național fac din organizație o instituție socială esențială, al cărei rol este medierea între societate și autoritatea publică, în beneficiul copilului. În cele peste trei decenii de activitate, Salvați Copiii a intervenit activ în societate, identificând soluții concrete pentru protejarea și sprijinirea copiilor vulnerabili, și a militat, în același timp, pentru o colaborare viabilă cu autoritățile decidente, pentru asigurarea interesului superior al copilului. Salvați Copiii și-a asumat rolul de supraveghere vigilentă a autorităților publice, în așa fel încât acestea să implementeze politici publice de durată care să corecteze cauzele care duc la vulnerabilizarea copiilor. Totodată, organizația a reușit să creeze rețele active de solidaritate, prin încurajarea responsabilității sociale a companiilor și a societății, în sens larg. În calitate de membru al Save the Children, cea mai mare organizație independentă din lume care promovează drepturile copilului și care cuprinde 30 de membri și desfășoară programe în peste 120 de țări, VIZIUNEA noastră este o lume care respectă, pentru fiecare copil, dreptul său la supraviețuire, educație, protecție și participare, asumându-ne MISIUNEA de a obține progrese importante privind modul în care copiii sunt tratați și producerea schimbărilor imediate și de durată în viața acestora. Peste 2.570.000 de copii au fost implicați în programele și campaniile Organizației Salvați Copiii.